KAPI, G. G.

DE CURATIONE STRANGURIAE CONTUMACIS

Frequentem, maleque tractatam,

GONORRHOEAM VIRULENTAM

Consequentis.

JOHANNIS HIERONYMI LAPI

DISSERTATIO.

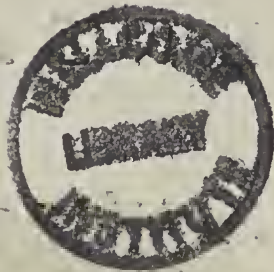

ROMAE,

Apud Haered. Jo. Laur. Barbiellini, in Foro Pasquini.

M. DCC. LI.

PRAESIDUM PERMISSU.

Illuſtriſſimo ac Reverendiſſimo

PRAESULI

JOHANNI FRANCISCO BANCHERIO

APOSTOLICI AERARII PRAEFECTO.

JOHANNES HIERONYMUS LAPIUS FELICITATEM.

UOD *lauta, & opipara praeſtantioribus dignitate, potentiâque Proceribus afferri non raro videmus, hoc eorum opibus adſcribimus, & amplitudini. Quod vero iidem aliquando leviuſcula minime dedignentur, hoc ipſorum comitati, humanitatique tribuimus. Cum autem*

illud fortunae ſit, hoc virtutis, nemo eſt, qui non animadvertat, illuſtriorem laudem eoſdem aſſequi, cum levia accipiunt, quam cum precioſiſſima eis munera offeruntur. Hinc non ingratum Tibi futurum exiſtimavi, ſi tenuem hanc ingenii mei lucubratiunculam nomini tuo inſcriberem. Quandoquidem hinc agnoſcent omnes, tali Te praeditum benignitate, ut neminem a Te repellas: Nam cum maxima quaeque merearis accipere, tantâ hilaritate minima offerentes excipis, ut ipſis, magnum aliquod dediſſe Tibi, non immerito videatur. Quî autem fieri poterat, ut virtutum ſuaviſſima, benignitatem inquam, abeſſet abs Te, qui a prima uſque aetate difficilioribus

aſſue-

assuevisti? Cum enim sis natus in Civitate Etruriae clarissima, ex patricia gente, non alibi quaerenda Tibi, quam domi fuerunt, pietatis, sapientiae, magnanimitatis, prudentiae ad imitandum exempla. Accessit perliberalis educatio, quae ingenuis artibus, severioribusque philosophiae disciplinis ornatum, imbutumque dimisit. Ac cum talem Te cives tui cognovissent, ut conceptae de Te spei honores patriae satisfacere non possent, Romae donaverunt, ut in hac Luce, & Theatro orbis terrae tuarum virtutum jubar latius coruscaret, prodesses pluribus, ac splendidioribus Magistratibus exornareris. Excepit Te Patruus tuus Antonius S.R.E. Cardi-

nalis Bancherius, ab omni hominum or-dine commendatissimus, qui iis Te moribus, ac disciplinis informavit, quarum usus in Curia praecipuus est, & quae eo Te deducerent, quo meritis cumulatus omnibus pervenit Cognatus Tuus Clemens IX. P.O.M., Rospiliosorum Principum, & Ecclesiae decus sempiternum. Hinc factum est, ut honoribus in Urbe functus, ingenii alacritate, justitiâ, consilio, & praecipua quadam agendi vi, adeo, delicatiori etiam, cuique satisfeceris, ut palam cuncti altius te cupiant promoveri. Haec fuerunt in caussa, cur ego maxime vellem inter tuos adnumerari. Quod cum aliâ ratione assequi non possem, quam Te in mei, ope-

rumque meorum Patronum adſcito: Hanc Tibi Opellam venerabundus trado. Quam ſi benigne humaniterque exceperis, eo favore hominum feretur in vulgus, ut ejus authori nemo jam audeat obtrectare. Interim Tibi, ac bono publico Vale.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſs. P. Magiſtro Sacri Palatii Apoſtolici.

F. M. de Rubeis Patriarcha Conſtantinopolitanus Viceſgerens.

ADPROBATIO.

JUſſu Reverendiſſimi P. Auguſtini Orſi S. P. A. Magiſtri legi accurate Diſſertationem de *Curatione Stranguriae Contumacis* &c., quae ab Auctore cum primis docto Johanne Hieronymo Lapi erudite, ac ſubtiliter ſcripta eſt. In ea nihil offendi, quod Catholicae Fidei, aut bonis moribus adverſetur; dignamque idcirco judicavi, quae typis mandetur.

Ex Ara-Coeli Idibus Junii anno 1751.

Fr. Jo: De Luca Venetus Epiſc. Exam.

IMPRIMATUR,

Fr. Vincentius Elena Sacri Palatii Apoſt. Magiſter Socius, Ord. Praedicatorum.

JOHANNIS HIERONYMI LAPI

DISSERTATIO

De Curatione Stranguriae &c.

NTER plurima, maximeque hominum generi utilia, quae paucis ante ſaeculis medicorum ingeniis reperta ſunt, vi jure, ac merito magni habendae videntur regulae, & modi, quibus exitiali morbo medemur, quem ſyphilidem, morbumve gallicum appellant. Jam a pluribus dictum de argento vivo, ab aliis dictum de radice ſalſae parillae, caeteriſque pharmacis huic peſti propulſandae accommodatis. Etſi vero ob rectam eorum adminiſtrationem, totam ab infecto corpore receſſiſſe ſyphilidem, frequenter novimus: Tamen nonnullas humani corporis partes, ita ipſius potenti viru, & craſsâ medentium imperitiâ non ſemel affectas vidimus, ut ad priorem illas integritatem reſtituere, viri peritiſſimi minime potuerint. Ea in caeteris morbi hujus reliquiis deterrima affectionis ſpecies numeranda eſt, quam alii *carunculam urethrae, & carnoſitatem*, alii *ſtranguriam contumacem, frequentioris gonorrhoeae pediſequam* nuncuparunt. Eandem patientes, ſaepe, atque aegerrime micturiunt, quan-

doque urinae effluxus ſub lethi diſcrimine omnino impeditur, & puris aliquantulum ab urethra, quam ardores, & punctiones interdum excruciant, fere continenter defluit.

Huic ſanandae multiplices curandi methodos jamdiu ſolertes medici excogitarunt, ſed multae ipſarum periculis, curiſque refertae, inanes aliae, quae precaria, brevique duratura levamina adferunt, vel aſpernantur, vel a re medica, ipſiſmet novorum remediorum fautoribus, inventoribuſque conſentientibus, plane exulare jubentur. Porro ſi unamquamque, ab iis deſcriptam, methodum velim enarrare, multus eſſem, & mihi prorſus deeſſe viderer, qui, caeteris omiſſis, tutiorem aliam, pluriesque feliciter tentatam, rei publicae commodo, & utilitati, unice exponere rationem decreverim.

Quam in rem illud primo animo recolendum arbitror, ante Saeculum XV. hanc ſtranguriae ſpeciem Europae incolis haudquaquam patuiſſe, quam ſubinde, ceu venereae luis, ex America ad nos transvectae, propaginem, doctiores medici exiſtimarunt. Quamvis hunc morbum aliunde deduci, negare plane non auſim; tamen ipſemet, praeſtantium quoque virorum teſtimoniis innixus, neminem, hujuſmodi ſtranguriâ laborantem, hactenus noviſſe teſtor, qui prior ſyphilidem non accepiſſet, & urethrae, ob frequentem gonorrhoeam tabeſcenti, noxios liquores, ex acidis, auſteris, aliiſque paratos, antea non infu-

fu-

fudiſſet. Quare foeminas, patientes gonorrhoeam, quæ facilius externas pudendi partes, & uteri vaginam quam urethram inficit, neque ſimilia in hunc canalem, virili laxiorem, brevioremque, ingerentes, vixdum *carnoſitatem* incidiſſe, non ignoramus. At cum mares undique huic morbi generi ſpectentur obnoxii, & cum canalis, urinam e veſica ducendi cauſſâ fabrefactus, atque finitimae huic partes, primam, & propriam aegritudinis ſedem ſuſtineant, tùm ipſius canalis, tum finitimorum locorum brevem praemittam deſcriptionem, lecturis, ut ſpero, non ingratam, rei autem noſtrae futuram valde conducentem.

Itaque, urinae, & ſeminis maſculini effluxui accommodatum, fabrefecit natura canalem, cui nomen urethra, amplitudine parvum calamum ſcriptorium haud excedentem, longitudine varium, non omni ex parte rotundum. Adhaeret urethra ambobus cavernoſis corporibus, mentulae extumeſcentiam conciliantibus, ipſius portiunculâ ad veſicam exceptâ, a cujus hiatu anteriori, vulgo collo, producitur. Anatome in primis obſervat in urethra ſpongiis aſſimile corpus, pyriforme, cognomento bulbum; hic inferae, convexaeque illius haeret parti, atque exinde diviſus, ei circumvolvitur. Prior urethrae pars membranacea innititur albidae cuidam maſſae, duriuſculae, caſtaneiformi, inter veſicam urinariam, bulbumque ſitae, graeco vocabulo προςατάι, quod

locum vesiculis anteriorem sonat, & plurali numero dicimus, quia binos lobulos, canaliculo, superne ducto a basi ad verticem, distinctos efformare, videntur. Prostatae, quae recto insident intestino, intus sunt spongiosae, at durâ praeditae substantiâ: Hujus lobi plures habent folliculos, ad canaliculum, cujus supra meminimus, hiantes. Recto cursu colem pervadens urethra, non mediam glandem ostio sublongo, sed imam perforat.

Praeterea in superiori urethrae parte insertâ prostatis, exigua quaedam extat prominentia, posterior crassa, & ovalis, anterior in aciem desinens. Haec modo *caruncula*, & *crista galli*, modo *caput gallinaginis*, *granum hordeaceum*, & *veru montanum*, dicitur. Ubi ea crassior fit, vel unum, vel duo, vel tria dispiciuntur foraminula, semini, tam recta derivanti a parastatis, quam a vesiculis, ad quas, moram facturus, digreditur, fluxum cedentia. In hanc etiam crassam carunculae partem quaterni, aut quini, aut seni, confluunt ductus, humorem, in prostatis secretum, emittentes. Tenuis membrana, intro sepiens urethram, pluribus distincta est vasculis, multique oblongi hiatus, sive lacunulae per ipsam distribuuntur, quarum nonnullas, praesertim glandi proximas, facilius sensu apprehendimus. Hae nihil aliud sunt, quam canalium orificia, effundentium liquorem, in glandulis, per urethram dispositis, elaboratum. Spongiosâ urethrae textu-

texturâ vix inceptâ, duae, caeteris ampliores, spectandae occurrunt lacunae, quas adeunt bini longi ductus, a totidem glandularibus massis, circa bulbum positis, prodeuntes. Quae glandulares massae, antiprostatae, prostatae inferiores, & glandulae Covvperianae vocantur. Adest saepe tertia, quam nonnulli glandulam Covvperi tertiam appellant.

Diximus, in crassa carunculae parte unum, duo, seu tria patere ostiola, semen a testibus profusum evomentia; canales vero, semen huic deportantes, praetermisimus. Ii quidem ad urethram non adtinent; sed quia non raro morbus, cujus sanationem promittimus, hos, & vesiculas seminales obsederit; nonnulla de iis summis labiis, ut ajunt, delibare, operae precium duco. Hi ductus, foris aliquantulum plani, intus cylindrici, qui vasa etiam deferentia nominantur, substantiâ quadam albicante, & validâ donantur, atque ad calami straminei magnitudinem accedunt. Ab utraque epididymide, seu parastata unus discedens vasorum sanguineorum spermaticorum cellularem vaginam ascendit, ac ex eorum mutuo nexu funiculus, nomine spermaticus, coalescit. Utrique subinde membranaceam peritonaei laminam introeuntes, a vasis spermaticis recedendo, per cellularem ejusdem substructionem, itinere inverso, non longe ab arteria umbilicali, & uretheribus, vesicam urinariam assequuntur. Sub hac reptantes, ejusdem collum petunt, ibique mu-

tuo

tuo occursu terminantur. Ita conjuncti, vesiculas attingunt seminales, quae sunt membranacea, cellulosa servandi, perficiendique seminis reeeptacula, inter rectum intestinum, & vesicae collum oblique collocata. Denique ab extremitatibus partim unius canalis deferentis, partim unius vesiculae, utrinque duo tubuli nascuntur, qui prostatarum basim inter, & urethram excurrentes, & hanc oblique penetrantes, ad veru montanum, uti animadvertimus, seminalem liquorem eructant.

His igitur perpensis, delicatulam hanc, & mollem minimorum organorum structuram laedi facillime posse, atque corrumpi, mirum certe non erit: Ac cum praestantium doctrinâ hominum observationes, & experimenta liquido nobis suaserint, hujusmodi stranguriam earum alterutris partium insidere, reliquum est, ut, sede morbi exploratâ, ad morbi ipsius indolem, naturamque sermonem convertamus.

Neminem, qui in re medica hospes non fuerit, latere puto, substantiam illam principem, quæ & syphilidem proprie constituit, & infesta hujus ciet symptomata, esse naturae tenuissimae, & ceu potentis veneni, summopere efficacis, ac particulis, physico vocabulo alcalicis, sive acribus, nequaquam acidis, adscribendam. Ipsa distanti corpore apud nos nunquam obesse visa est, cum, nisi mutuo attactu, virus non propagetur. Per os vero, mammarum papillas, cunnum, anum, mentulam, aliasque partes, tegumento

subti-

ſubtiliori munitas, viſcidâ madentes uligine, & tenui oleo illitas, celtica lues excipi ſolet.

Etenim, ſi concubitu mas ab impura foemina per urethram venereum recipiat contagium, & hinc gonorrhoeae fiat obnoxius, ſaniem cenſeo, tabumque a vulva, & genitalibus, jam labe corruptis, promanantem, concluſam in ſe retinere ſyphiliticam materiem, quae, aut vaporem ſimulans, aut tenuioribus, liquidioribuſque humorum partibus confuſa, hiantem, caleſcentem, atque expeditam erecti penis urethram ingreditur, & ſtatim a muco, lymphaque, ipſius cavitatem linientibus, ebibitur. Ii tum computreſcere incipiunt humores, & membranæ, quâ urethra intrinſecus veſtitur, vaſcula fibrillaeque, virus potentiâ perculſae, rumpuntur, lacunulae item, canalium emittentium oſtiola, & caruncula ſenſim roduntur, laceranturque. Humores, canalibus retenti, ſubinde diffunduntur, äer a firmis, liquidiſque partibus, mutuo aeſtu ferventibus, recedens, parvulas movet extumeſcentias; caloris, doloriſque pungentis ſenſus, mingendo praeſertim, urethram cruciat; mox quaedam variae amplitudinis, & continuo pure fluentia, ulcera naſcuntur. Hinc gallicum virus, intro reſorptum, fermentationis ſpeciem referens, augetur in dies, propagaturque, inſtar fermenti, dixerim, panis conficiendi cauſsâ, in triticea farina ſoluti.

Si nimium frequens admiſſa ſyphilis nova ulcera antiquis cicatricibus infligat, maximum parvis hiſce,

tene-

tenerisque organis detrimentum adfert, & difficillimam tanti morbi de die in diem sanationem reddit. Equidem haud negabo, ulcera persaepe urinae cursu irrigata, äeris accessui exposita, & a manuum tractatione remota, tarde sanari, tantamque esse interdum firmarum partium labem, ut quaecumque, a sapienti medico conquisita, remedia frustra adhibeantur. At callus, caeteraeque sordes, quibus talia ulcera, caruncularn, ductus seminales, prostatas &c. depascentia, adimplentur, & vere stranguriam inducunt, nisi medendi ergo imperita manus accesserit, nunquam mihi exoriri posse videntur. Jandiu enim apud inscitum medicorum vulgus, agyrtasque mos invaluit, vixdum signa virulenti fluxus apparuerint, inflammatam, dolentemque urethram perfundendi injectionibus ex vitriolo maxime, ex saccharo saturni, ex ferro, aliisque similibus, abstergendi nempe, & citissime ad cicatricem perducendi gratiâ, ulcuscula recens enata. Quibus interdum alia ex rebus balsamicis, aromaticis, & roborantibus appellatis, medicamenta intermiscent. Horum particulae, aquâ innatantes, corruptis fibrillis adjunguntur, easdem inter se arctius compimgunt, fluentesque liquores mirifice retardant. Qua de re & humores, & vascula, & rerum injectarum particulae, simul cöeuntes, adeo junguntur, ut, luridas, fungosas, callosasque ulcerum oras paullatim fieri necesse sit. Atqui, ipsam aegrorum, vera profitentium, assertionem, & albam duramque crustulam,

admo-

admoto post vitriolo, nuper exortis in ore ulcusculis subcrescentem, hujus rei fidem facere, ita est perspicuum, ut non sit opus longâ oratione demonstrare.

Transacto igitur virulentae gonorrhoeae cursu, quem ad tres circiter menses traduci posse concedimus, urethrae *carnositatem*, sive stranguriam eos incurrisse, certum est, qui post diutinam, quoad volentibus contingere potest, urinae retentionem, externum urethrae hiatum, & penis glandem, pure aliquantisper illitam reperiunt, & digitis a perinaeo ad coronam glandis premendo deductis, guttulam quandam, vel subalbidi, vel flavescentis, vel virescentis puris ab urethra defluentem conspiciunt. Saepe contractiones, punctionesque circa perinaeum excitantur, & valde molestus glandem pruritus excruciat. Parce micturiunt aegri, ut superius indicavimus, at frequentissime; atque aegerrime postea, gravique contentione, vix mingere possunt, si forte urina diutius sit comprimenda. Nunquam pleno alveo lotium fluit; sed tenui, intermisso, creberrime bifido cursu decidit, a veru montano ad penis coronam urethrâ dolente, albisque filamentis in matula saepe desidentibus. Ampliores tunc, diuturnioresque fiunt aëris inspirationes, ut fortius diaphragma, eique subjecta viscera ad retardatum urinae effluxum promovendum deprimantur. Ea morbi symptomata ob frequentem coitum, & equitationem, in pravo item cibi, potusque genere utentibus, ac vehementi animi pathemate commotis, frequenter adeo

ingravescunt, ut stranguria in plenam urinae suppressionem, ischuriam dictam, quandoque evadat; vel contra, sed rarius, in perpetuam urinae incontinentiam postremo se vertat.

Interea, si catheterem, vel ex plumbo, stanno, argento, cera conflatas virgulas quis immittat in urethram, ulcerum situs, & calli, fungosaeque carnis duritiem, mollitiemve explorabit. Cum vero illas extraxerit, extremitatem pure inquinatam, ac urinam expeditiori, ampliorique alveo ad breve tempus fluxisse, conspiciet.

Caussis, symptomatibus, loco, & morbi signis, quantum erat præsentis instituti, veluti in conspectum quendam adductis, negabit mihi nemo unus, chirurgos omnes, & superioris subsellii medicos, hujusmodi stranguriam, aut difficillime, aut nunquam sanari posse, mirum in modum consensisse; inter hos Junckerus, Benevolus, Heisterus, Astrucius, Garengeotius, Brunnerus eminent, horum plerique omnia adurendi, exsiccandi, & adstringendi vi praedita, topica remedia cane pejus esse & angue vitanda, arbitrantur. Virgulas autem, ex cera, plumbo, aliisque ejusmodi comparatas in urethram, *carnositate* affectam, demitti praescribunt, haud caeteroqui negantes, propter virgularum usum, temporis diuturnitate, ac nimium plenâ fastidii diligentiâ morosum, etiam atque etiam aegrotantes jure taedere, & ipsorum neminem penitus, & omnino convaluisse. Crebro stranguriâ labo-

laborantes, curandi methodis, ab Heiſtero, Benevolo, ſeu Aſtrucio enarratis, diu ſubjectos vidi; at, fruſtra re tentata, immo ſuo ipſorum detrimento, oleum, & operam perdiderunt.

Inter haec cum amicus optimus, acerbis ſtranguriae affectionibus cruciatus, anxius ad me veniſſet, ſeque morbo tam gravi levari, efflagitaſſet; aliam novamque, veteribus praetermiſſis, morbo, quo angebatur, medendi rationem amplectendam, propoſui, quâ confidenter receptâ, boniſque avibus, uti dicunt, adhibitâ, ocyus, quam ſperaret, & omnino convaluit. (1)

Nihil porro verebamur, quin ſtranguria, quâ afflictabatur amicus, ab ulceribus ſordidis, ad urethram praecipue latentibus, proveniret: neque illa ad cicatricem ullo modo deduci poſſe videbamus, niſi emollientibus ſatius enatas ſordes, callumque, quam erodentibus, vel exſiccantibus medicamentis, ſeu plumbeis virgulis removere moliremur. Quibus auferendis ſordibus omnia, quae ex mucida, pingui, & terreſtri materia ſimul admixta componuntur, & in aqueo ſolvuntur fluido, apprime accommodata proſpeximus, atque ob eorum effectum emollientium, ſive laxantium nomine ſunt inſignita. Haec tarde, & leniter agendo, neque ſanas partes torquendo, tuto, nec multum incommode morbi ſemina paulatim extinguunt. In callo certe, & ſordibus ab ulcere exter-

 no

(1) Vide Hiſtoriam primam in calce Diſſertationis.

no tollendis, chirurgi rariſſime aquea, ſeu pinguia laxantia ſolent adhibere; cum & ferro caedere, & erodente conſumere deperditas quidem, verumtamen vivo corpori adhaerentes ſubſtantias opportune conſpiciantur. Summus autem vir Johannes Junckerus (1) calli evulſionem commendat emollientibus eſſe tentandam, cujus a ſententia clariſs. Gerardus Vanſvvietten (2) minime diſcrepare videtur: Hi vero lene aliquid, balſamicam naturam redolens, laxanti remedio miſceri voluerunt. Optime quidem, & ſapienter admodum, cum laxans medicamentum, inſidere diu callo debeat, & pars affecta in ſummum imbecillitatis gradum ceciderit.

Si magni nominis chirurgus Benevolus (3) non tantum ad partes relaxandas, multorum ſequens veſtigia, emollientes liquores ſyringâ infudiſſet in urethram aegroti, ejuſdem modi ſtranguriâ laborantis, ſed ut iis artibus morbi curationem abſolveret; olei, aliorumque laxantium uſum, vel periculi plenum, vel inutilem certe non credidiſſet. Angores enim, & moleſtiae, quae, peractis injectionibus, adveniunt, ac Benevolum quoque non latuerunt, niſi ab iis ſubito deſtitiſſet, minime obnoxias fore ſpectaſſet, immo eas conatus eſſe Naturae, medicamento adjutae, ulcerum ſanationem molientis, ipſe pro com-

(1) Conſpect. Chirurg. Tabul. XL. §. V. tom. VI.
(2) Comment. in Aphoriſ. Boerhaave. §. 207.
(3) Nuova propoſizione intorno alla caruncola dell' Uretra pag. 147. ediz. di Firenze 1724.

comperto habuiſſet. Quiſnam criticas fieri morborum expulſiones vidit unquam, quin & laborioſi febriles motus, & capitis gravitates, & muſculorum nimiae nervorumque diſtentiones vel antecederent, vel comitarentur? Quibus temperandis ſi operam medicus navet ſuam, bene munere perfunctus habetur.

Certior igitur quis factus, ſordida ulcera, membranam urethrae, veru montanum, proſtatas, antiproſtatas, aut veſiculas ſeminales inficientia, ſtranguriam adtuliſſe, hac methodo ipſius curationem impenſe aggrediatur. Primum a vino, aliiſque vinoſis, ſeu fermentatione comparatis potionibus, ab aromatibus, acribuſque quibuſvis vegetantibus, & ab omnibus ſale exſiccatis, fumoque induratis abſtinentiam ad aliquod tempus indicito. Aquam ſimplicem optimam, vel acido tenui ſucco aſperſam, bibendam dato; in prandio autem & coena vini meraci parum deguſtandum permittito. Piſces boni ſucci, teneras volucrum, & quadrupedum euchymas carnes, ova recentia, lac, butyrum, horarios fructus, olera ſubacida, amariuſcula, farinoſa, & cerealia ſemina, ſeu triticea, pro cibo ſobrie aſſumenda proponito. Equitationem, celeremque deambulationem, balneum, ſudoris nimiam expreſſionem, at prae omnibus concubitum vitare conſulito. Per haec unam, vel alteram ex herbis malvae, violae, parietariae, althaeae, mercurialis &c. medicus aquâ jubeat incoquere: mox aquâ poſt decoctionem ſervatâ, mane, & veſperi per

ſy-

ſyringam, cum prius ea igne tepuerit, ternâ, quaternâve injectione urethram perlui, neceſſe eſt. Verum cum aliquantiſper immorari loco male affecto medicamentum oporteat, ne aqua injecta ſtatim refluat, facile obtinebis, ſi, detractâ ſyringâ, manus digiti, pollex, index, mediuſque colem intra glandis coronam non laxe circumplicent.

Aegro autem ſi, nullo adjuvante, clanculum ſibi mederi libuerit, dummodo primis vicibus, nondum expertus, ab urethra extremo ſyringae tubulo caveat laedenda, haud difficile rem perſequitur. Statim, injectione peractâ, coles digitis circumvolvatur, ac ſyringae tubulus educatur lente, ut commodius infuſus liquor intus contineatur. Subinde conjecti liquoris in callum, & ſordes inſinuationi levis in perinaeo manuum adfrictio apprime favebit: Hinc laxatis digitis, liquor urinae commixtus, vel ipſam ſubſequens, exilire conſuevit.

Aquam porro, ignis praecipue calore tepentem, ab animalis corporis partibus, iis maxime quae pinguedine, & oleo ſunt minus infarctae, minimo negocio adtrahi obſervamus. Ob quam cauſſam hac mutuâ partium conjunctione tenacitas, duritieſque ipſarum emollitur; & ſi extra humorum circulationem, veluti emortuae, jacuerint, quandam fermentationis ſpeciem ſubeuntes, diſſolvi incipiunt, digeruntur, putreſcunt poſtea, & a vivis partibus,

quibus

quibus antea jungebantur, ſub puris, ſaniei, vel aliarum corruptarum materiarum ſpecie, prompte diſcedunt. Tum vero a maligno, ſordidoque liberata onere Natura, teneras canalium fibrillas extendendo, & jam diſruptas ſimul jungendo, cicatricem inducit.

Mucor ſale, terrâ & pauco conſtans phlogiſto & per ebullientem aquam a plantis quibuſdam, althaeâ videlicet, malvâ, violâ &c. extractus, hanc partium immutationem vere promovet; ideoque omni laxanti remedio ejuſmodi mucorem adjungimus. Cum vero a quantitate imprimis inflammabilis, ſive phlogiſticae, materiae, diſperſos undique igniculos contrahentis, haec diſſolvens fermentatio dependeat, ſaepe fit, ut aqua ſola, tepeſcens, vel mucilagine onuſta, depellendis ab ulcere ſordibus ſatis non ſit. Oleum tum, adeps, butyrum, aut quaevis pingui phlogiſto abundantia, ad vagantes colligendos igniculos, fermentationemque in deperditis partibus excitandam aptiſſima, erunt uſurpanda. Olea tamen leniſſimo calore fluentia, atque e vegetantium ſeminibus expreſſa, uti amygdalarum dulcium, nucum juglandium, & avellanarum, ex olivis, & ſeminibus peponum, cucumerum, cucurbitarum, lini &c., juxta locorum, temporiſque opportunitates, his injectionibus cenſentur accommodatiſſima: amygdalarum autem dulcium, vel olivarum olea tamquam ſatis idonea quotidie praeſcribo.

Itaque

Itaque tertiâ, seu quartâ post inceptas aquae injectiones die, volens libensque medicus, aut aeger alias ex olivarum, seu amygdalarum dulcium oleo, iis poterit substituere; oleum a semuncia ad unciam circiter, quaque vice, in urethram ope syringae conjiciendo, noctu ante somnum opportunius, quam caeteris diei horis; dabitque operam, ne infusum resiliat. Tam ex aqueis, quam oleosis conflatas injectiones plerumque vesicam intrare, ibique ad proximam usque urinae emissionem innoxias prorsus stetisse, centies vidi: nihilque accidit triste, si triduo post, quatriduove (quidquid nonnulli ex adverso deblaterent) olei foedata guttulis urina defluxerit. Cum vero mictionem proximam usque ad injectionis tempus quis protraxerit, statim conjectus liquor sequens urinam excidet.

Hinc punctiones, contractionesque ad anum, perinaeum, urethram, & ardor, urinâ exeunte, percipiuntur; exinde numero juxta ac magnitudine augentur filamenta, in matula desidentia, frequentioresque accedunt micturitiones, cum ulcerum sordes, & callus ob inductam a clysmatibus fermentationem abscedere inceperint. Interim Natura, machinationes, constitutionemque humani corporis solerter dirigens, atque ad ipsius servandam incolumitatem assidue excubans, vires repente suas profert. Validius enim cunctam fere musculorum seriem contrahit: proinde capitis dolores, pandicu-

latio-

lationes oſcitationeſque ſolicitae, horripilationes multum infeſtae, febriumque rigores non leves creberrime aegrotantem divexant, quos anxius calor, & univerſa membrorum excipit laxitudo. Urina, quae tenuis & alba febriles ante commotiones copioſe fluebat, iis accidentibus, flavo & rubeſcenti colore tingitur, multumque deſidit.

Interea injectiones, etſi rarius adhibendas cenſeo, tamen omitti penitus, ineunte praeſertim curatione, nunquam ſuaſerim. Eae namque muſculorum, & nervorum diſtentiones, & febriles commotiones majori minorive morboſarum cauſſarum ponderi reſpondent, nec mali quidquam his in caſibus ominantur; maxime ſi putres tum ſordes, filamentaque in urina magis magiſque augeantur. Ad quintam aut ſeptimam inceptis ab injectionibus diem corruptae, atrorubentis, denſae, aliquantulum viſcidae, multimodis diviſae, & ilico deſidentis materiae copiam fluens ſecum trahere ſolet urina, & hac vix ejectâ, ampliori liberiorique curſu, morbi feliciter interituri ſignificatione, lotium prodiiſſe cernimus.

Quamvis putris hujus materiae multum ab ulceribus urina refixerit, morbus tamen extinctus minime putabitur. Etenim nonnulli febriles motus, muſculorum nervorumque diſtentiones, atque recurrentes virium laxitudines, praeſertim ſi ab injectionibus ceſſatum non ſit, quam ſaepiſſime redeunt.

Eas vero corpori nocuiſſe tantum abeſt, ut potius ſordium evulſionem, majori humorum in male affectum locum concurſu excitato, faciliorem reddant. Ea quidem ſymptomata putridae materiae egreſſum vel antecedunt ſemper, vel comitantur, quibus admodum copioſa urinae fluxio, cum levi dyſuria, ſolet adjungi. Cujus rei cauſſam ab oleo interiorem veſicae membranam, nerveam appellatam, irritante, non eſſe repetendam, praeclare demonſtrat eorundem ſymptomatum acceſſio, etiamſi liquores tantum ex mucidis, aqueiſque veſicam attingant, vel aliquandiu injectiones fuerint intermiſſae.

Callo, caeteriſque durioribus ſordibus, vi priorum clyſmatum evulſis, inſequenti temporis curſu meri puris, concoctique portiunculae, modo albas pelliculas, modo ſubtiles ejuſdem coloris ſquamulas, modo variae amplitudinis furfures repraeſentantes, poſt quamque injectionem cum urina prodeunt, ac majori, quam dicunt ſpecificam, gravitate ſubſidentes, colligi, urinâ effusâ, obſervarique facile poſſunt.

Injectiones, aut ex aqua laxantibus herbis incocta, aut oleo conficiantur, tum continuis quibuſque diebus, tum alternis noctu conſtantiſſime ante ſomnum, uſque eo ſunt adhibendae, donec ex praedictarum albeſcentium ſquamularum &c., diſceſſione ab urina ſaltem per menſem integram ſe noverit aeger valetudinem conſequutum, non ul-

lam

jam mingendo dysuriam tulerit, & minime interruptum, expeditumque urinae decidentis fluxum senserit. Putridae enim squamulae, furfuresque, quoties quinque septemve diebus necessario ab injectione vaces, recedunt; si vero ei novam des operam, consuetis, levibus tamen ad caput, artus, ilia, femora distentionibus praeeuntibus, revertuntur, &, affecta donec pars instauretur, perdurant. De qua etiam partium instauratione catheteris, & cerearum aut plumbearum virgularum repetita in urethram immissio medicum faciet certiorem.

Diximus in superioribus, ad canales, & vesiculas seminales quandoque ejusmodi ulcera fuisse progressa; hoc tamen, fauste procedente injectionum methodo, declarabitur, cum antea vix ullum laesionis hujus pathognomonicon signum praesto sit. Aqua tepescens oleumve, intro conjecta sordes primum, urethrae cavo propiores, excitatâ fermentatione, molliunt, deturbantque: deinde in vasa seminalia, & vesiculas repunt, ac sordes iis adhaerentes, eâdem fermentatione dissolvunt. Tunc corporis Natura novos in partibus, substantiam dissolvendam proxime circumdantibus, ciet motus: nam praeter eadem vasa & vesiculas, funiculus cognomento spermaticus, & testes intumescunt, dolent; anus prurigine affligitur; iliorum femorumque musculi, humores intra se excurrentes ad locum affectum deducendi caussâ, vehementius contrahun-

tur , ut optata ſordium evulſio , commodior, citiorque fiat.

Tunc inviti ſemen dormientes frequentiſſime projiciunt aegri , quod atrorubenti, ſanguinemque imitanti colore tinctum, putidius, & conſueto denſius admiramur; iique, dolore prope veru montanum excito , ſubito expergiſcuntur . Exinde dolor quidam inſolitus ingraveſcit, qui , ſi umbilicum digito ſcalpas, ab hoc per vaſa umbilicalia, fortaſſe magis ſubtenſa, ad veſicae collum, ſive potius ad urethrae bulbum, interne propagari ſolet, cum ſordes & callus injectis liquoribus molleſcant, & pus conficiatur. Sanato poſtea morbo, canalibuſque, & veſiculis ſeminalibus omnino deterſis, ſemen, atque organa huic emittendo , perficiendoque fabrefacta, in priſtinum reſtituuntur.

Erit quoque animadvertendum, calculum veſicae interdum ſtranguriae conjungi, vel ejuſmodi ulcera collum veſicae ſerpendo aſcendere , & membranam ipſius interiorem , glandulaſque , nomine mucilaginoſas, afficere. Quamobrem muci copia maxima cum urina egreditur, ſubitoque deſidens, matellae fundo tenaciter inhaereſcit. Eo ſi morbus proceſſerit, boni nihil injectionibus obtinetur; quod ulcera mucido loco inſidentia continenter urinae praeſentiâ madefacta, veſicae dilatatione & conſtrictione diſtracta difficillime ad cicatricem perducuntur; neque calculi angores evanuiſſe , niſi poſt evulſionem,

nem, certum eſt. Haec autem mucilaginis fluxio, aut calculum in veſica latere, aut glandulas ipſius mucoſas ulcera attigiſſe demonſtrat, uti cadaverum diſſectio me ſæpenumero docuit. Quare in hoc difficili, luctuoſoque rerum ſtatu nunquam ſanitatem aegro deſpondendam, immo ab injectionibus recte abſtinendum, non ſemel admonui.

Cavere denique medicos omnes oportet ab emplaſtris, cataplaſmatibus, fomentis, inunctionibus, caeteriſque laxantibus hoc tempore admovendis dolenti, excalfacto, vel tumenti perinaeo, eique finitimis locis: deterrimum enim funeſtumque ſemper eſt, hanc externis remediis emollientibus curationem inſtituere. Quod ſi imprudenter id fecerint, laxatae eorum attactu fibrae & vaſa collabuntur, & putridae materiae ſinus cavantur, qua poſtmodum, intus collecta putredo, cellulari membrana, cute, cuticulaque diſruptis, ſibi viam aperiet; ſimulque in omni vitâ per fiſtuloſos inſanabiles hiatus urina derivabitur. Et ſi forte ulcerum ſinus, vel puris congeriem tam longe ab urethra ſeſe extendiſſe conſtet, ut externam partium diſruptionem impedire nequeamus; perito artis chirurgo res committenda, qui prompte ſcalpello abſceſſum caedat, & manu, aptâque medicinâ plagae cicatricem obducat. Hoc perquam triſte ſuppurationis eventum, homines, *carnoſitate* laborantes, ob medentium inſcitiam incurriſſe, ſemel iterumque cognovi. Et quendam olim offendi, cui, urethrae

al-

alveo relicto, per tredecim, si bene memini, urina decidebat hiatus, hisque demum callo carneve fungosa occlusis, ischuriâ miser occubuit.

Postremo, cum sordes omnino esse depulsas, ac ulcera vix puris aliquid ac ne vix quidem progignere, liquido patuerit, pro laxanti liquore alius robur addens, firmansque ex herbis virgâ aureâ, millefolio, hyperico, tanaceto &c. aquâ, seu vino parum incoctis, ad mensis dimidium, semel in die utilius erit conjiciendus.

Verum qui brevi sanationem crediderit consequendam, is certo falsus est. Ad menses enim multos, nihil molesta, saepe produci solet curatio. Neque medicinae diuturnitas aegrum solicitabit, praesertim si, nullo adjuvante, injectiones alternis, vel continuis diebus peragantur. Aegrotantes igitur etiam atque etiam exhortor, ut laeto animo viam ingrediantur, non tamen subito, sed stato tempore decurrendam. Nam ut vetus fert proverbium: *Nemo repente fit sanus*. Sanitatem vero serio ac vehementer desiderantibns ea brevior esse curatio, quae tutior est, videtur. Ego autem, nisi animus me fallit meus, certissime confido, hujus mei consilii, ingenti studio, & observationibus parti, nunquam fore ut aegros poeniteat; tum a medicae artis peritis, qualecumque illud sit, haud improbatum iri.

Mo-

Monitum.

QVO amplior in Dissertatione enarratis sit fides habenda, & sermones hosce meos, non domi fictos, sed experimentis esse confirmatos, certius omnibus pateat, quatuor morborum historias, quas antea in adversaria retuleram, hoc loco subtexere decrevi. In quibus etsi plurima, pertractatae rei illustrationi utilia, poterunt desiderari; historiae tamen veritatem numquam lectori benevolo defuturam promitto.

Historia prima.

JUvenis triginta & sex annorum, temperamenti sanguineo-melancholici, quater gonorrhoeam virulentam decennio passus est. A prima, & altera diluentibus remediis cito convaluit. In curatione autem tertiae, caeteris deterioris, diluentibus injectiones in urethram vitriolo cyprio medicatas adjunxit. Vigesimâ & primâ die gonorrhoea abiisse videbatur, at pruritus saepe ano molestiam adferebat, neque amplius expedito, plenoque alveo urina fluxit. In quartam denique incidit gonorrhoeam, praeteritarum deterrimam, quam subito conatus est repellere diluentium copiosâ potatione, & injectionibus ex vitriolo, saepius in die dolentem, ferventemque urethram infusis. Unâ supra vigesimam die

morbi

morbi ſymptomata remiſere; ab urethra vero ſemper aliquid puris ſcatebat, & difficile mingebat aegrotans. Interim ab injectionibus ad lenia medicamenta cathartica, mercurio, ut ajunt, dulci adjecto, fuſtra confugit. Ingraveſcere tum coepit ſtranguria: namque urina, niſi ſub magnis univerſi fere corporis conatibus, bifida non excidebat, multaque putrida filamenta cum ipſa demittebantur. Digitus cum ſtricte, ad veru montanum, perinaeo admoveretur, dura inſtar anuli prominentia, cum dolore pungenti percipiebatur; ibique morbi cauſſam adeſſe, aeger petentibus adfirmabat. Primum vulgaribus injectionibus ex calce, vel ex lapide crollii medicamentoſo, vel ex plumbo in calcem redacto, vel ex mercurio praecipitato & dulci, vel ex camphora, ſecundum artem paratis, magno cum ſui detrimento uſus eſt. Subinde ab eo accerſitus, parvulorum cereorum medicationi ut ſeſe daret imperavi, ex qua prominentiam ſupra memoratam eſſe principem morbi cauſſam, apertius comperi. Cumque cerei cujuſvis extremitas, pure inquinata extraheretur, de ulceris quoque praeſentia certior factus fui; & puris fluxio major erat, ſi perinaei carnem digitis, immiſſi cerei extremitatem verſus adactis, comprimerem. Poſtmodum virgulas plumbeas juxta methodum, ab Johanne Aſtrucio praeſcriptam, diebus pluribus, nihil proficiens, in urethra retinuit. Jam pro comperto habueram a callo ſordibuſque,
ulcera

ulcera opplentibus, ſtranguriam exoriri, quam cito lethalis iſchuria ſequutura videretur; atque ob advenientem ſuppurationem a carunculae agritudinibus (1) olim ſanum evaſiſſe alium non ignoraveram: ideo praedictas ſordes laxanti injectione molleſcere, ac putreſcere poſſe ſum (2) ratus. Itaque tepeſcentes primo decoctiones ex herbis mucilaginoſis emollientibus, ſecundo ex oleo vel olivarum, vel amygdalarum dulcium, in urethram fiſtulâ injiciendas exiſtimavi. Is mihi morem gerens, per ſe ipſum injectiones ex malva ad quintam diem, poſtea ex oleo olivarum alias peregit, ſex aut ſeptem horae ſexageſimis ſpatiis intra urethram injectum retinens liquorem. Septimam a primis injectionibus diem dolor capitis, virium imbecillitas, nimia ad ſomnum proclivitas, & denique cum rigore febris acceſſere, quae omnia copioſus ſudor excepit. Per haec cum levi dyſuria plurima albeſcentia filamenta in urina ſubſidebant. Injectiones, biduo praetermiſsae, die tertia in uſum revocatae fuerunt; & veſperi ejus diei cum vehementi rigore, diſtentionibus ad ilia praeſertim, & femora, capitis dolore, & copioſo urinae fluxu febris advenit, cui declinanti ſudoris magna vis non defuit. Poſtquam vero febris quievit, aegrotus facile mingens aliqua ſubſtantiae carneae putrefactae fragmenta ſcrutorum inſtar cum urina eduxit, quae

(1) Benevoli Nuova propoſizione pag.133.
(2) Vide quod ſupra in Diſſert.

ter mingendum inter apparentia, ilico imam petebant matulam, exindeque liberior urina reddebatur. Triduo post injectiones ex oleo repetebantur, febris ex more redibat, ardores sub rubescentis lotii fluxu excitabantur, ac filamentorum plurimum desidebat. Tunc per virgulam plumbeam urethrae immissam jam duram illam anuli instar prominentiam imminui observavimus. Tribus sequentibus mensibus nihil est confectum; se enim a morbo sanatum aeger putavit: At cum inde ex quadam urinae difficultate, punctionibusque in perinaeo, revertentibus de morbi reliquiis dubitaret, rursus injectionibus peragendis se dedit. Tertiâ autem vesperâ febris de more recurrit, aliaque putridarum sordium fragmenta, lotio admixta, exciderunt; quare melius aeger se habuit. Hinc, vel continuis, vel alternis noctibus ante somnum, ab injectionibus ex oleo nunquam destitit; quo tempore, aut febriculae, aut musculorum vagantes distentiones accedebant, aut tenuissimae pellucidaeque urinae magna copia excernebatur. Postea maturi puris squamulae, morbi cum levamento, evellebantur. Interim dormiens creberrimas seminis ejectiones invite passus est, quibus, levem dolorē ad carunculam sentiens, expergiscebatur. Semen atrorubenti colore tinctum, tenax, foetidumque ejiciebatur, quod paullatim naturali suae constitutioni restitutum est. Ex quo vasa, & vesiculas seminales ulcera subter intrasse agnoscebatur; a Natura idcirco testium, &

utrius-

utriusque funiculi spermatici contractiones, atque intumescentiae inducebantur. Dexter autem funiculus, testisque prae sinistro magis sursum trahebatur, intumescebat, dolebat; quod aliis signis adjunctum, majorem in hac parte esse laesionem ostendit. Eae fortasse seminis frequentissimae ejectiones in somno eveniebant, ut a materia seminali effluente sordes abstergerentur, quas haec transitu attingeret. Et quidem remotis plane sordibus, etsi oleum in urethram immitteretur, illa abierunt incommoda, rarioribus polluebatur ejectionibus, neque semen atrorubens unquam effluxit. Pelliculae dumtaxat, aut squamulae, quas in Dissertatione memoravimus, in urina subsiderunt, earum emissione levaminis plurimum aegro in diem eveniebat. Tandem saepissime, & abundanter mingere coepit, ac molestus urethram ardor incendebat; cum inopinate magnam liquidae putrisque materiae vim, veluti a furunculo mature rupto, lotio commixtam, quadraginta circiter horarum spatio reddidit. Qua de re melius postea se habuisse, observavi; donec paullatim per adhibitas ad aliquod etiam tempus injectiones, radicitus morbo depulso, incolumis factus est.

Historia secunda.

CErdo, aetate quinquaginta circiter annorum sanguineo temperamento, ob frequentes virulentas gonorrhoeas, injectionibus vitriolo medicatis curatas in stranguriam incidit molestissimam. Sub qua urina multa deferens putrida filamenta, difficili bifidoque cursu, aut stillatim cadebat. Stranguria demum transiit in ischuriam; immissus urethrae catheter ad granum constitit hordeaceum, neque, omni adhibitâ diligentiâ, Nicolaus Damianius chirurgus apud Volaterranos admodum peritus, ultra potuit illum adigere. Catheteri virgulas, & cereas, & plumbeas, regioni pubis & perinaei postquam laxantibus fotum est, frustra substituimus: his tantum durissimum instar anuli obstaculum, uti priori in historiâ, deteximus, cui circa vesicae collum inflatio quaedam adjiciebatur, ex quibus ischuriam fuisse exortam putavi. Cum penitus urina biduo supprimeretur, deque eo conclamatum esset, in urethram olivarum repente oleum fistulâ conjiciendum, & quoad fieri poterat, comprimi digitis & contineri praecepi. Duabus post injectionibus ex oleo, alias ex malva decocta infundi imperavi. Tribus hinc horis transactis stillatim primum, tenui deinde cursu, multum lutulenti, foetidique lotii exiluit, in quo plurima filamen-

lamenta putrida perſpiciebantur. Aeger poſtmodum optimam victus rationem, & a coitu abſtinentiam obſervans, in continuo talium clyſmatum uſu ſordes urinae admixtas quotidie excidere ſpectabat. Ex more tamen febres, & muſculorum, nervorumque diſtentiones eruptionem malae corruptaeque materiae praeceſſerunt. Squamulae denique albeſcentes, quae nihil aliud erant, quam puris vere concocti particulae, urina liberius effluente, decidebant. Hoc levamine contentus aeger, parvique habens, quae tum ferebat incommoda, antiquam vivendi rationem recepit, & injectiones omnino voluit dimittere. Quid poſtea illi, non bene & perfecte, ut opinor, ſanato, evenerit, in praeſens neſcio.

Hiſtoria tertia.

VIR nobilis, quadrageſimum annum agens, poſt gonorrhoeam, injectionibus ex vitriolo male tractatam, levem pertulit ſtranguriam, cui laxantibus, a me praeſcribendis, injectionibus mederi ſtatuit. Unā die ut emollientem decoctionem, alterâ oleum infunderet juſſi. Intra menſem duabus tantum divexatus febriculis, & aliquot leniter recurrentibus nervorum, ac muſculorum diſtentionibus, putridarum albeſcentium ſquamularum magnam copiam quotidie urinâ demittente, perfecte ſanus evaſit.

Hiſto-

Historia quarta.

Miles, septuagenario major, antiquâ afficiebabatur stranguriâ, varias gonorrhoeas, injectionibus ex vitriolo male tractatas, subsequenti. Multorum communium remediorum, quibus jamdiu usus fuerat, inutilitatem fastidiens, me de suo morbo consulturus convenit. Emollientes statim injectiones, nullâ fere die intermissâ, applicandas indixi, ex quibus febris de more accessit, tumorque dolens in perinaeo comparuit. Interea chirurgus imperitus injectiones prohibuit, & laxantia, immo suppurantia cataplasmata loco tumenti accomodavit; his appositis locus magis intumuit, ac paullo post collecti jam puris signa advenerunt. Subinde puris non parum, extrinsecus ruptâ suppuratione, egressum est. Sequenti die per apertum a putredine hiatum urina stillatim cadebat, ex quo fluere nunquam destitit ad mortem usque, quam, mense exacto, virium imbecillitate, senio, & febriculâ consumptus, haud dubie chirurgi inscitiâ, miserrime obivit.

FINIS.